

Explosieven Opruimings Dienst verwacht nog meer werk in Breskens

Ruimen bommen verloopt soepel

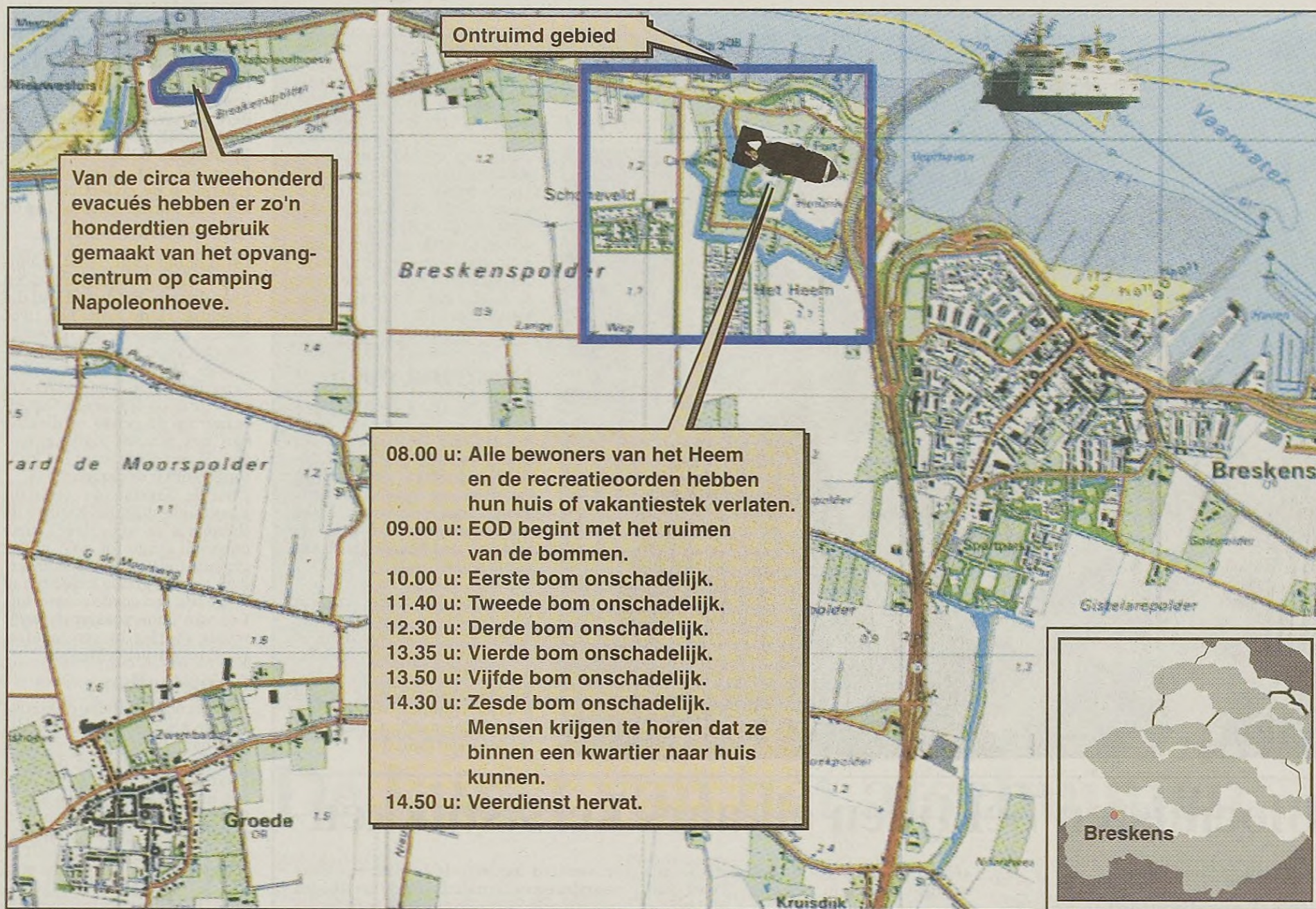
door Hans Heijt

BRESKENS - De Explosieven Opruimings Dienst (EOD) heeft gisteren zonder problemen zes vliegtuigbommen uit de Tweede Wereldoorlog geruimd bij het voormalige Fort Frederik Hendrik in Breskens. De EOD begon stipt om 9.00 uur met het demonteren van de explosieven. Burgemeester G. H. Noordewier van de gemeente Oostburg deelde de ruim honderd evacués op camping Napoleonhoeve om 14.30 uur mee dat het karwei was geklaard en dat ze binnen een kwartier huiswaarts of naar de camping konden terugkeren.

De EOD moest voor de vijfde maal in twee jaar tijd in actie komen om bommen onschadelijk te maken, die in oktober 1944 tijdens de geallieerde bombardementen in Breskens in de grond waren geslagen. De vijfhonderd- en duizendponders konden niet blijven liggen, omdat op het voormalige Fort Frederik Hendrik een bungalowpark met zwembad en sporthal wordt gebouwd. Circa tweehonderd inwoners van de woonwijk Het Heem dienden voor 8.00 uur hun huis te verlaten. Ook de gasten op de aangrenzende campings en recreatieparken konden niet op hun stek blijven. „De evacuatie is zonder problemen verlopen”, aldus een teverden politiewoordvoerder J. van Mourick. „Alle mensen hadden op tijd hun huis verlaten. Niemand protesteerde.”

Soepel

Bij het demonteren van de ontstekingen van de drie Amerikaanse duizendponders en drie Engelse vijfhonderdponders werkte de EOD in twee groepjes van twee medewerkers. „Bij drie bommen verliep de demontage soepel”, verklaarde EOD-woordvoerder A. Huybens. „Maar bij één vijfhonderdponder en twee duizendponders moesten we van afstand met een raketklem de ontsteking uit de bom draaien, omdat we niet ze-

ker wisten hoe de slagpin en het slaghoedje op elkaar zaten.” Bij de demontage van de vijfde bom verwachtte de EOD de meeste problemen, omdat de ontsteking beschadigd was. Huybens: „Maar achteraf bleek dat mee te vallen. We hadden het ontstekingsmechanisme in een

mum van tijd verwijderd. De bommen worden zo'n vijftien mijl uit de kust tot ontploffing gebracht. Maar dat kan nog een tijdje duren. Daarover moeten we nog afspraken maken met de marine. Voor de bomruiming van de laatste jaren is iets meer dan een

miljoen gulden uitgetrokken. Het overgrote deel van de uitgaven komt op het bordje van het Rijk. De gemeente Oostburg draait voor circa tien procent van de kosten op.

Huybens liet weten dat de EOD driekwart van het bouwterrein

op het voormalige Fort Frederik Hendrik heeft onderzocht op de aanwezigheid van bommen en andere explosieven. „Eind dit jaar hopen we klaar te zijn met de inspectie van het laatste kwadrant, maar dat hangt ook een beetje van het weer af. Als het vriest kunnen wij niet wer-

ken.” Hij acht de kans zeer groot dat de EOD binnenkort weer bommen moet gaan ruimen. „We hebben luchtfoto's bekeken. En die hebben ons duidelijk gemaakt dat het kwadrant dat nu aan bod komt, het meest is bestookt tijdens die luchtaanvallen van oktober 1944.”

Een van de zes vliegtuigbommen.

fotografie Charles Strij

Twee van de slaghoedjes van de bommen.

Het verblijf op camping Napoleonhoeve wordt onder meer met Zeeuwse bolussen draaglijk gemaakt.

Evacués tevreden over opvang

door Hans Heijt

BRESKENS - Frederieke van de Plassche en Margaret de Groot kijken elkaar vragend aan wanneer de vrijwilligster van het Rode Kruis de bestelling komt opnemen. Half tien 's morgens is een beetje vroeg voor een aperitief. Maar ja, zo'n evacua-

tie is natuurlijk geen dagelijkse kost. „Oké mevrouw, doet u toch maar twee sherry's”, besluiten de twee inwonsters van woonwijk Het Heem in Breskens.

Circa tweehonderd inwoners van Het Heem moeten dinsdagmorgen voor acht uur het huis verlaten, omdat ze in de buurt wonen van de zes bommen die de Explosieven Opruimingsdienst (EOD) gaat ruimen. Ook de gasten op de campings Zeebad en Schoneveld en de recreatiecentra Strandpark en Fort Soleil hebben de opdracht gekregen hun vakantieoord tijdelijk te verlaten. Camping Napoleonhoeve is ingericht als opvangcentrum. Me-

de werkers van het Rode Kruis lopen af en aan om de ruim honderd evacués te voorzien van koffie, cake en bolussen, en later op de dag een soepje en broodjes. De gasten schikken zich zonder morren in het ongemak. Rummikub, speelkaarten en andere spelletjes worden samen met de puzzelboekjes en kranten op de tafels uitgesteld. Bressiaander R. Gouka is positief over het onthaal op de camping. Wel vindt hij dat de opvang voor de allerkleinsten beter had gekund. „De meeste kleine kinderen slapen een uurtje aan het eind van de morgen. Dat is hier niet mogelijk, omdat er geen bedden zijn. Bovendien was ik liever een uurtje later uit

huis gegaan. Dat had best gekund. Nu moeten kinderen buitenshuis een half uur wachten voordat ze naar school kunnen.” Buurvrouw M. Hamelijnc heeft ook een probleempje. Haar veertienjarige hond ligt rustig onder de tafel in de mand te slapen, maar later op de morgen moet de Bressiaanse eigenlijk naar cursus. „De hond kan dan natuurlijk niet mee. Maar ik voel er ook niet veel voor om haar met deze kou buiten in de kennel te stoppen.”

Reisgidsen

Voor de vakantiegangers die van de opvang gebruik maken, telt het ongemak van de evacuatie minder zwaar dan voor de bewoners van Het Heem. De families De Leeuw uit Rijsburg en Barnhoorn uit Katwijk bestuderen bij de koffie de reisgidsen van Antwerpen, Gent en Brugge. „Het is niet zo prettig dat je op je eerste vakantie dag zo verrot vroeg uit de veren moet”, zegt De Leeuw. „Maar verder maken we er geen punt van. Er wordt hartstikke goed voor ons gezorgd.” Rond de klok van tien maken de meeste mensen aanstalten om te vertrekken. Hetzij voor een wandeling, hetzij voor een cultureel uitje in Vlaanderen. „We gaan eerst met de honden het strand op en daarna word ik bij de kapper in Oostburg verwacht”, zegt mevrouw de Groot. „Die dag is zo voorbij. Voordat ik het weet, zit ik weer in mijn eigen huis.”

Met Rummikub, puzzels, kranten en tijdschriften kwamen de evacués de dag door.

Herinneringen aan oorlogstuig

door Jaap A. J. Boekhout

BRESKENS - De bommen die gisteren zijn geruimd waren erfenissen van bombardementen in de nazomerdagen van 1944. In zijn aantrekkelijk ingerichte woning aan de Scheldestraat in Breskens leest de 73-jarige Aloysius Roets, samen met zijn Rotterdamse vrouw zijn voor kinderen en kleinkinderen opgetekende herinneringen aan deze periode nog eens na.

Sinds 1981 woont het gepensioneerde echtpaar in zijn ouderlijk huis. Daar was het dat Roets op twintigjarige leeftijd, samen met zijn vader en zieke moeder het eerste bombardement van 11 september meemaakte. Die middag, het was prachtig weer, werden zij omstreeks half vier opgeschrikt door het zware motorengeronk van overvliegende geallieerde vliegtuigen. Even later losten Boston- en Mitchell-toestellen hun dodelijke ladingen op het havengebied van het vissersdorp, kort daarna gevolgd door een tweede aanval op de woonkern. De geallieerden trachtten met de bombardementen de hergroepering van de op de vlucht geslagen Duitse legers een halt toe te roepen. Deze troepen probeerden al weken de Schelde over te steken om via Vlissingen verder te kunnen trek-

ken. In de weken voor de aanval was Breskens overspoeld door Duitse legerenheden die trachtten met behulp van allerlei vervoermiddelen weg te komen van de verschillende frontlijnen.

Chaos

De chaos was na de bombardementen compleet. Een groot deel van de woonkern stond in brand, evenals allerlei langs de weg geparkeerde voertuigen. Her en der probeerden inwoners van het dorp en Duitse soldaten een goed heenkomen te zoeken. Het gezin Roets vluchtte eerst naar een kelder van een bierbrouwerij in de Scheldestraat; onderwijl zocht het naar de andere zoon van de familie. Later bleek dat deze zijn toevlucht had gezocht bij een gezin in de Zandstraat. Besloten werd om onderdak te zoeken bij de grootvader van Aloysius; die woonde aan de Hogeweg, een gehucht tussen Nummer Een en Hoofdplaat. Op het Spuiplein trof het gezin Roets een loslopend paard met sjees aan, vol met geweren en militaire ransels. Na nog wat kleen en beddengoed te hebben opgehaald gingen de gezinsleden met paard en wagen op pad. Omdat de Scheldekade was gebarricadeerd, moesten zij een lange weg door de Dorps-

Aloysius Roets maakte de bombardementen op Breskens op twintigjarige leeftijd mee.

straat en het Molenwater volgen. Verschrikkelijke tafereelen speelden zich voor hun ogen af. Gewonden, soms nog liggend onder de puinhopen, riepen om hulp. Een galopperend paard met langs zij het lichaam van een Duitse soldaat snelde hen voorbij. Een hulpeloze moeder met in haar armen een inmiddels door haar verwondingen overleden kind, riep om bijstand.

Binnendeuren

Zover als mogelijk was, probeerde het gezin Roets, evenals andere dorpsgenoten en Duitse soldaten, te helpen.

Omdat er geen brancards waren werden binnendeuren van woningen gebruikt om doden en gewonden naar opvangplaatsen te brengen. Vervoer was echter nauwelijks mogelijk als gevolg van de vele brandhaarden en de geweldige rookontwikkeling. Een aantal Duitse overleden soldaten werd in voortuinen begraven. Na een moeilijke tocht, waarbij het leed van veel Bressiaanders, maar ook van jonge Duitse soldaten moest worden doorstaan, kwam de familie Roets 's avonds aan in de woning aan de Hogeweg. Daar was de familie getuige van de bombardementen op 11 en 12 oktober, dit maal door viermotorige Lancasters en Mosquito's. Een hoeveelheid van 1050 ton explosieven vernietigde de gehele omgeving van het voormalige Fort Frederik Hendrik. Inmiddels hadden ook veel andere gezinnen een tijdelijk onderkomen gezocht, zowel in West- als Oost-Zeeuws-Vlaanderen. Het duurde echter niet lang of men dacht, na de bevrijding van de Duitse bezetter, alweer aan de opbouw van het dorp. Ondanks al het leed ging het leven toch verder.

Bij de bombardementen van Breskens verloren ongeveer tweehonderd mensen het leven.

De Nederlands-Hervormde Kerk was een van de vele gebouwen die werden vernield.